

Suuliselt vastatav küsimus O-000045/2020

komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale

Kodukorra artikkel 136

Anna Fotyga (ECR), **Mazaly Aguilar** (ECR), **Petras Auštrevičius** (Renew), **Franc Bogovič** (PPE), **Marco Campomenosi** (ID), **Derk Jan Eppink** (ECR), **Rosa Estaràs Ferragut** (PPE), **Raffaele Fitto** (ECR), **Rasa Juknevičienė** (PPE), **Elżbieta Kruk** (ECR), **Andrius Kubilius** (PPE), **Miriam Lexmann** (PPE), **Ljudmila Novak** (PPE), **Juozas Olekas** (S&D), **Urmaz Paet** (Renew), **Maite Pagazaurtundúa** (Renew), **Stanislav Polčák** (PPE), **Elżbieta Rafalska** (ECR), **Frédérique Ries** (Renew), **Bert-Jan Ruissen** (ECR), **Bogdan Rzońca** (ECR), **Massimiliano Salini** (PPE), **Jacek Saryusz-Wolski** (ECR), **Radosław Sikorski** (PPE), **Ivan Štefanec** (PPE), **Hermann Tertsch** (ECR), **Ruža Tomašić** (ECR), **Romana Tomc** (PPE), **Alexandr Vondra** (ECR), **Veronika Vrecionová** (ECR), **Charlie Weimers** (ECR), **Jadwiga Wiśniewska** (ECR), **Jan Zahradil** (ECR), **Roberts Zīle** (ECR), **Milan Zver** (PPE), **Kosma Złotowski** (ECR)

Teema: Inimõiguste ja eriti surma mõistetud poliitvangide olukord Iraanis

Inimõiguste olukord Iraanis on jätkuvalt väga halb. Eelmise aasta novembris puhkenud meelevaldustega seoses on vahistatud rohkem kui 12 000 inimest ja hukkunud vähemalt 1500 inimest. Paljude kinnipeetavate saatus on endiselt teadmata. ÜRO Peaassamblee võttis 18. detsembril 2019 vastu resolutsiooni, milles mõistetakse Iraani režiim 66. korda hukka inimõiguste süstemaatilise rikkumise eest, sealhulgas meelevaldsed vahistamised, vangide kinnipidamine, etniliste vähemuste ahistamine ja väljendusvabaduse piiramine. Euroopa Parlament võttis 19. detsembril 2019 vastu resolutsiooni, milles mõisteti hukka Iraani režiimi vastus 2019. aasta novembris toimunud rahumeelsetele meelevaldustele ja nõuti, et kõik vahistatud meelevaldajad, inimõiguste kaitsjad ja ajakirjanikud vabastataks tingimusteta. Viimastel kuudel on Iraani tabanud uued vahistamislained. Kaks Iraani mainekate ülikoolide üliõpilast Ali Younesi ja Amir Hossein Moradi vahistati 10. aprillil 2020 ilma igasuguse põhjenduseta ning neid peksti. Seejärel avalikustas Iraani opositsioon veel 18 hiljutiste meelevalduste ajal vahistatud inimese nimed. Mõni päev tagasi kinnitas Iraani kõrgeim kohus surmanuhtluse, mis oli määratud Amir Hossein Moradile, Mohammad Rajabile ja Saeed Tamjidile, kes vahistati poliitiliste süüdistuste alusel eelmise aasta novembris toimunud meelevalduste ajal. Režiim määrab regulaarselt karistuseks piitsutamist, ka meelevaldajatele ja teisitimõtlejatele. Iraani režiim on seni keelanud ÜRO eriraportööril riiki siseneda ja takistanud mis tahes vahendite kasutamist inimõiguste olukorra jälgimiseks Iraanis.

1. Ebaõiglaselt vahistatud ja kinni peetavaid isikuid piinatakse ning mõnda neist võib ees oodata isegi surmanuhtlus. Milliseid konkreetseid ja kiireloomulisi algatusi kavatses Euroopa välissteenistus teha, et hoida ära hukkamiste täideviimine, lõpetada piinamine ja tagada, et Iraani režiim vabastaks isikud, kes on ebaõiglaselt kinni peetud ja vahistatud?
2. Missuguseid ennetavaid poliitikameetmeid kaalub EL, et tugevdada inimõigusi Iraanis ja tagada, et iraanlased saaksid tulevastel meelevaldustel kasutada oma õigust sõnavabadusele, kartmata režiimi vastumeetmeid?
3. Milliseid meetmeid on välissteenistus võtnud seoses poliitvangidega, kellele määrati pärast novembri meelevaldusi surmanuhtlus, teiste hulgas Amir Hossein Moradi, Mohammad Rajabi ja Saeed Tamjidi? Kuidas on ta reageerinud Ali Younesi juhtumile?
4. Iraani revolutsioonilise kaardiväe (IRGC) mõju ja võim laieneb. USA on kandnud IRGC terroriorganisatsioonide nimekirja. Kas EL järgib seda eeskujuga, võttes arvesse IRGC rolli rahumeelsete meelevalduste verises mahasurumises novembris? Kuidas suhtub EL IRGC kasvavas võimuhaaramises Iraanis, pidades silmas inimõigusi ning ELi ja Iraani kahepoolseid suhteid?
5. Kas komisjoni asepresident ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja kaalub sihipäraste isiklike sanktsioonide kehtestamist inimõiguste raskete rikkumiste eest vastutavate isikute suhtes, millega saadetakse Iraanile selge ja otsustav sõnum, et EL on sellise olukorra vastu?

Esitatud: 01/07/2020

Tähtaeg: 02/10/2020